1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ
НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
"SVOBODA", 81-83 GRAND ST.
JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-6740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 92. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 16-го ТРАВНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 16, 1963 No. 92. VOL. LXX.

АСТРОНАВТ КУПЕР ЛІТАЄ ДОВКОЛА ЗЕМЛІ

ВИПУСК АМЕРИКАНСЬКОГО АСТРОНАВТА В ОРБІТУ ВІДБУВСЯ З ПОВНИМ УСПІХОМ О ГОД. 9-ІЙ РАНО В СЕРЕДУ 15-ГО ТРАВНЯ І ОБЛІТ ДОВКОЛА ЗЕМЛІ ПРОХОДИТЬ ПРЕЦИЗНО, ЯК ЗАПЛЯНОВАНО

Кейп Канаверал, Фларида. — В середу, 15-го травня 1963 року о годині 9-ій рано, як президент ЗДА Джан Ф. Кенеді, а з ним мільйони людей в Америці і в світі із запертим віддихом сиділи при телевізійних і радієвих апаратах, тут у так званому контрольному пункті „Меркурій" рішучий голос почав рахувати: дев'ять, сісім, шість... і коли дійшов до зера, почувся могутній гук моторів і велика ракета Атлас із космічною кабіною, в якій сидів астронавт майор Лерой Гордон Купер, почала підноситись прямовісно до неба, в обставинах ідеальної погоди і прецизного діяння складної машинерії й апаратури. Астронавт Гордон Купер почав свій історичний лет довкола Землі, в якому упродовж 34 годин має її облетіти 22 рази. Заповідач у кожній хвилині подавав нову віддаль ракети від Землі та її нову швидкість. Кілька хвилин після випуску почали відриватись від космічної кабіни Купера ракета-двигун та інші „додатки" і, вкінці, кабіна сама, контрольована зі Землі і ручно самим астронавтом, почала свій обліт Землі з пересічною швидкістю 17.554 милі на годину. За кілька хвилин кабіна з астронавтом вже була над Сагарою в Африці і астронавт сам почав передавати свої повідомлення до контрольних пунктів на Землі. Випуск і ввесь обліт відбуваються з прецизною докладністю, як заплановано. Астронавт почувається знаменито, Америка і світ з найбільшою увагою та з найкращими побажаннями для сміливого дослідника космічного простору слідкують за цим історичним облітом Землі.

Астронавт Купер має під час свого лету виконати ряд завдань, які дадуть цінний матеріял для астронавтів із проєкту Джемінай, що має на цілі зустріч астронавтів в космосі, а пізніше і лет до Місяця, що є головною ціллю дослідів над космічними просторами. Однією з найважливіших цілей є досліджування космічної радіяції, яка може бути перешкодою для космічних летів впродовж довшого часу. Совєтські космонавти не подали докладних відомостей про те, як діяє на людину довший побут в тих космічних просторах, де панує так звана невагомість. Лет довкола Землі триватиме 34 години і 19 мінут та складатиметься із 22-ох кружлянь. Перший американський астронавт підполковник Джан Г. Гленн здобув був цінні дані для пізніших колеґ астронавтів 20-го лютого 1962-го року.

Астронавт Л. Гордон Купер, молодший.

Командор Волтер Шірра зробив був дальший поступ, облетівши Землю 6 разів. Лет в дні 14-го травня треба було відкласти, хоч була дуже гарна погода у всіх тих районах, які є важливі для лету. Були дві причини, які спричинили опізнення а згодом і відкладення лету астронавта Купера. Він просидів у кабіні майже 6 годин. Спочатку була дещо непевна погода в районі Флориди, а пізніше був клопіт з моторами Дізля у тій вежі, що є потрібна до операцій під час випущення кабіни в космічні простори. Коли ж направили мотор Дізля впродовж майже двох годин, виявилося, що найважливіша контрольна радарова стація на Бермудських островах має якісь недостачі, яких не вдалося своєчасно направити. Без фукції тієї стації є неможливий лет, бо вона керує різними інструментами, що є в кабіні. І так, 12 мінут перед визначеним кінцевим реченцем старту треба було програму відкласти на той сам час 15-го травня, це значить, що лет має початися між годиною 9-ою і 11:30 перед полуднем. Всіх наземних контрольних стацій є 19 і 4 на кораблях, але Бермудська стація є найважливіша і без неї лет є неможливий. Астронавт Купер був в доброму настрої, хоч лет не відбувся згідно з первісним пляном. Коли представник фахівців із проєкту Меркурій Волтер С. Вілліямс висловлював свій жаль із приводу невдачі, то астронавт Купер відповів йому: „не шкодить, не шкодить, пробуйте завтра ще раз!" Від вчора 14-го травня на океанах Атлантику і Пацифіку в поготівлі були десятки кораблів і літаконосці, які мали бути діяльні при виловлюванні з води кабіни астронавта. Всі вони були на місцях, як обліт почався. Купер може приземлюватися вже після кількох летів довкола Землі, якщо зайшла б така потреба, а як все відбуватиметься згідно з пляном, то він знизиться над океан коло острова Мідвей на Пацифіку аж 34 години після старту, що буде вже 16-го травня. Астронавт Купер і в середу 15-го травня мусів встати о год. 3-ій по півночі. Він зробив останню підготовку, лікар ще раз контролював його здоров'я. Він поснідав і пішов до місця, де чекала на нього його кабіна „Віра 7", в якій він почав свій обліт довкола Землі. О годині 7-ій він був вже в кабіні, де його замкнули, щоб астронавт міг призвичаїтися до побуту в тому обмеженому приміщенні перед початком лету. Умови до лету були добрі, все було готове, і о годині 9-ій історичний лет почався.

На цьому малюнку на мапках земної кулі показані головні траси перелетів космічної кабіни „Віра 7", що в ній астронавт Л. Гордон Купер відбуває свій 22-кратний лет навколо Землі

В Америці

● **Фльота примістила** в протирадіяційному сховищі на невизначений час 33-ох науковців і техніків, щоб випробувати, як вони реаґуватимуть на побут у сховищі, де обов'язуватиме дієта. Як довго вони там будуть, не є відомо.

● **У Вашинґтоні** відбулося республіканське прийняття для відзначення сенатора-республіканця консервативного напрямку Беррі Голдвотера. Але це прийняття, в якому взяли участь 500 осіб, вплативши по 1,000 долярів за квиток вступу, перемінилося в овацію для мишиґенського губернатора Джорджа Ромні. Партія сподівається зібрати на виборчий фонд коло 400,000 дол. Колишній президент Айзенгавер прислав привіт. Ніксон не вислав навіть привіту.

● **Колишній віце - президент** Ричард М. Ніксон продав свій дім в Беверлі Гиллс в Каліфорнії за 183.000 дол. своєму давньому приятелеві Ліові Дж. Шенеген. До того дому власник спровадиться в червні ц.р., бо тоді родина Ніксона переселиться до Ню Йорку, де колишній віце-президент купив собі дім за 135,000 дол.

ЗДА мусять будувати суперсонічні літаки

Ню Йорк. — Віце-президент Юнайтед Ер Лайнс В. С. Менцер, промовляючи на зборах Вінґс Клюбу, закликав будувати літаки, які летіли б із швидкістю більшою від звуку, бо і Англія і Франція вже будують літаки із суперсонічною швидкістю, більшою, як 1 400 миль на годину. Коли ЗДА не почнуть будувати швидких транспортових літаків, то вони втратять провід в транспортовому летунстві, бо Франція і Англія вже в роках 1970-1972 почнуть вживати швидких літаків. Менцер відвідав фабрики літаків у Франції і Англії та ствердив, що в тих державах вже підготовляються до обслуги пасажирів швидкими літаками. Менцер закликає уряд до того, щоб відповідними субсидіями вможливив програму будови швидких літаків, і щоб заохотив фабрики літаків до здійснювання цієї програми. Субсидії є конечні, бо давніші траспортові літаки могли розвинутися з урядових військових літаків, а тепер це не є можливе, бо існує велика різниця між військовими й цивільними типами машин.

У НАТО буде призначений окремий командант для атомових з'єднань

Париж. — З уваги на атомове озброєння членських країн НАТО, чи пак створення в рямцях НАТО окремої атомової потуги, буде призначений окремий командант для всіх справ, зв'язаних з атомовим озброєнням, який водночас буде заступником головного команданта збройних сил того Атлантійського союзу. Цим головним командантом є тепер, після відходу ген. Лориса Норстеда, ген. Лаймен Лемніцер. Гадають, що з уваги на найбільшу участь Британії в атомовому озброєнні НАТО, тим військовим командантом і координатором дій атомових з'єднань буде англієць. Британія передає під командування НАТО свої суперсонічні бомбардувальники з британськими атомовими бомбами. У Німеччині стоять дві ескадрилі французьких бомбардувальників і в здібних також до перевоження атомових бомб. ЗДА передадуть туди атомово-підводні човни „Поляріс". Американці вишколюють німецьких, італійських грецьких, турецьких бельгійських, голляндських і канадійських летунів обслугувати літаки, що матимуть атомові бомби. Тільки Норвеґія, Данія і Портуґалія заявили своє незаінтересування атомовою зброєю, а Ісляндія взагалі не має власного війська.

СССР видалює 10-х членів амбасад ЗДА і Британії

Москва. — Совєтський Союз заявив „небажаними особами" 10 членів британської і американської амбасад у Москві, жадаючи їх виїзду чи пак спротивившись їх поворотові. Всі вони були названі в ході процесу перед військовим трибуналом проти Олеґа Пенковського і Гревіла Вина за шпигунство в користь ЗДА й Британії. Проте насправді тільки два з названих там членів амбасад рахуються ще формально в списках їх урядовців, а то Ю Монтґомері, старшина безпеки в амбасаді, який проте виїхав з родиною на відпустку до ЗДА і вже не вернеться до Москви, та другий секретар британської амбасади Джервес Копелл, який має негайно залишити Совєтський Союз. Між формально видаленими членами амбасад є також молодша аташе британської амбасади. Водночас — п'ять жінок урядуючих членів американської амбасади, проти яких не було ніколи ніякої скарги совєтських властей, стали несподівано предметом шикани: вони заплянували спільну прогулянку на Кавказ і завчалегідь повідомили про це совєтські власті, які не спротивилися. Але коли тих п'ять американок приїхали до Еревані, там заявлено їм, що їх подорож „скасовано" і наказано негайно вертатися назад.

Катанґа скаржиться на центральний уряд

Леопольдвіль. — Катанґійський президент Мойсе Чомбе прислав листи до конґолійського прем'єра Сиріля Адулі і президента Жозефа Касавубу із скаргами на представника центрального уряду в Катанзі, колишнього президента катанґійського сенату й колишнього прем'єра Жозефа Ілео. Чомбе закидає конґолійському урядові, що той не тримається умови, що її виготовив генеральний секретар У Тант щодо замирення в Конґо, особливо в пунктах щодо забезпеки громадянських прав в Катанзі, особистої свободи та включення колишніх катанґійських жандармів в ряди державного конґолійського війська.

ЗАПОВІДАЮТЬ ВТЕЧУ ПРЕЗИДЕНТА ГАЇТІ

Портопринс, Гаїті. — Хоч назверх в Гаїті ніби все спокійно, проте закордонні кореспонденти стверджували напруження у зв'язку з наближенням дати 22 травня, коли-то президент Франсуа Дюваліє повинен би закінчити своє урядування, згідно з конституцією, яка дозволяє тільки на одну 6-річну каденцію президента. Однак Дюваліє, поставивши своє прізвище в останніх парляментарних виборах 30 квітня ц. р. біля кожного кандидата, інтерпретував їх вибір так, що і він обраний наново на президента. Тому він проголосив, що урядуватиме других шість років, що викликало рішучі протести збоку опозиції, які з черги розпутали хвилю репресій і терору проти опозиціоністів того президента. Отож з наближенням тієї дати противники режиму Дюваліє заповідають революційну боротьбу проти нього. Сам президент Дюваліє, мабуть, здає собі справу, що узурпування ним влади на дальших шість років приведе невідхильно до внутрішніх заворушень, які подвійно небезпечні для нього у зв'язку з напруженими відносинами з Організацією Американських Держав. Домініканська Республіка вже зірвала дипломатичні взаємини з Гаїті після того, як гаїтська поліція вдерлася насильно до її амбасади в Портопринсі, переслідуючи 22-х втікачів, які схоронились туди. Між 30 квітня і 5 травня перебувала в Портопринсі комісія Організації Американських Держав, яка мала провірити правдивість скарги Домініканської Республіки. Хоч гаїтський уряд обіцяв, що всі політичні втікачі, які схоронились до закордонних амбасад, зможуть безпечно виїхати, проте по нинішній день сталось це тільки частинно. В чужинецьких амбасадах в Портопринсі було 14 травня ц. р. все ще 48 гаїтських політичних втікачів. В минулий вівторок поширилась вістка, що замовлено 8 місць на літаку з Портопринсу до міста Кюрассо на голляндському острові недалеко берегів Венесуелі. До речі, Венесуеля, яка вдержувала в Гаїті тільки свого шарже д'аффер, у минулий понеділок 13 травня також цілком зірвала дипломатичні взаємини з Гаїті і відкликала шарже д'аффер. Американські чинники перевірили, що гаїтський уряд дійсно замовив 8 місць на літаку, анонімово, та що 8 місць замовлено з Кюрассо до Ню Йорку, а 4 місця з Ню Йорку до Парижу. На цій підставі закордонні обсерватори в Гаїті припускають, що президент Дюваліє рішився таки зректися свого первісного заміру щодо дальшого диктаторського володіння в Гаїті і радше втекти з тієї країни, як наразитись на безвиглядну боротьбу проти революційного руху і ворожої Домініканської Республіки та насторожених неприхильно З'єдинених Держав. Все ж, не маючи певности щодо дійсних плянів президента Дюваліє, на четвер 16 травня ц. р. заповіджено повторний приїзд до столиці Гаїті Портопринсу комісії Організації Американських Держав для поширеного слідства. Гаїтський міністер закордонних справ обіцяв кілька днів тому, що Гаїті не робитиме перешкод тій комісії Організації Американських Держав, на яку складаються делегати з 5-х країн. В переїзді до Гаїті в минулий вівторок 14 ц. м. члени тієї Комісії перевели нараду у Вашингтоні. Якщо президент Дюваліє дійсно втік би, то проблема Гаїті мала б кращі вигляди на розв'язку, але була б усе ще відкрита з уваги на боротьбу суперницьких груп і осіб за владу в Гаїті і брак гарантій, що настане там демократичний лад і спокій. Серед тамошнього хаосу легко зможуть прийти до голосу комуністи, підтримувані активно з недалекої Куби.

МИТРОПОЛИТ АМВРОЗІЙ СЕНИШИН БЛАГОСЛОВЕННЯМ УГОЛЬНОГО КАМЕНЯ ЗБУДОВАНОЇ ВЖЕ НОВОЇ ШКОЛИ ЗАВЕРШИТЬ В НЕДІЛЮ 19-ГО ТРАВНЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 75-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ПАРАФІЇ В ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Ситі. — В найближчу неділю, 19-го травня 1963, місцева українська католицька парафія, а з нею і вся громада матиме велику врочистість благословення угольного каменя величавої новозбудованої парафіяльної школи, що буде завершенням відзначування і 75-річчя цієї парафії, яке припадало в минулому 1962-му році. Акту благословення нової школи довершить Первоієрарх Української Католицької Церкви в ЗДА, філядельфійський архиєпископ і митрополит ВПреосв. Кир Амвросій Сенишин, о год. 4-ій після полудня, в сослуженні духовенства.

Українська католицька парафія в Джерзі Ситі була заснована першим українським католицьким священиком в ЗДА о. Іваном Волянським в 1887-му році та була другою українською католицькою церквою в ЗДА. Першою була церква в Шенандоа в Пенсилвенії. Першим парохом Джерзі Ситі був о. Григорій Грушка, основоположник „Свободи" й Українського Народного Союзу, який обслуговував цю парафію від 1889 до 1896 і в тому часі від 1893-го року він був редактором „Свободи". Другим парохом в Джерзі Ситі був о. Іван Ардан, також пізніший редактор „Свободи", а одним з перших активних парафіян в Джерзі Ситі був пізніший головний предсідник УНСоюзу Константин Кирчів. Тим то історія місцевої парафії найтісніше пов'язана з історією „Свободи" та УНСоюзу, а тим самим й історією Американської України. Теперішнім парохом Джерзі Ситі і деканом Ню Джерзі є впреп. о. Антін Борса, а його сотрудниками всч. о. Зеновій Бачинський та всч. о. Михайло Кіндій.

Благословення угольного каменя нової школи, збудованої за пляном архітекта Аполінарія Осадци та при допомозі поважної гіпотечної позички в УНСоюзі, є черговим великим досягненням місцевої парафії св. апостолів Петра і Павла. Збудовано цю школу коштом кругло півмільйона долярів, в одному з найкращих районів міста, при 37 Бентлі евеню, бічної головної маґістралі — Гудсонського булеварду. Школа має 16 шкільних заль, велику каплицю, в якій вже від деякого часу відправляються Богослуження, дві їдальні (кафетерії), кухню та ряд інших приміщень і належить до найкращих і наймодерніше устаткованих шкіл міста. В програмі навчання в школі, крім предметів, встановлених шкільними законами, є й українознавчі науки, з яких користають також і американські діти, що ходять до тієї школи, між ними й діти деяких видатних місцевих і стейтових діячів. Благословення цієї школи в найближчу неділю, 19-го травня 1963, довершене Первоієрархом Української Католицької Церкви в ЗДА буде величавим і достойним завершенням врочистостей, зв'язаних із 75-річчям парафії та її історичних досягнень.

Будинок нової парафіяльної школи в Джерзі Ситі

Митрополит Кир Амвросій Сенишин

о. Антін Борса

Кувайт допущено до Об'єднаних Націй, як 111-го члена

Об'єднані Нації. — На початку першого засідання надзвичайної сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй в минулий вівторок 14 травня ц. р., прийнято одноголосно Кувайт на 111-го члена тієї міжнародної установи. Безпосередньо після голосування шеф протоколу ОН ввів на залю Саббаґа ель-Ахмеда, який у короткій промові заявив, що приступлення до ОН не було для Кувайту ціллю самою для себе, тільки засобом для міжнародної співпраці Кувайту для загального добра і миру. Кувайт вніс заяву на приступлення до ОН ще осінню 1961 року, але тоді 30 листопада 1961 р. СССР заклав на Раді Безпеки своє „вето" проти прийняття Кувайту, арґументуючи, ніби Кувайт далі перебуває під фактичною владою Британії. Також Ірак повів був енергійну кампанію проти прийняття Кувайту, зголосивши претенсію до території тієї країни, як належної Іракові. Однак 13 березня ц. р. СССР визнав Кувайт, 7-го травня ц.р. Рада Безпетки ОН одноголосно рішила доручити Генеральній Асамблеї прийняття Кувайту. Президентом цієї надзвичайної сесії Асамблеї став президент останньої звичайної сесії, пакістанець Мухаммад Зафрула Хан.

Ізраїль передбачує вибух нової війни з арабами

Об'єднані Нації. — Ізраїльський амбасадор в Об'єднаних Націях Майкел Комей, промовляючи до акредитованих при ОН журналістів, виголосив пересторогу, що в недалекому часі може вибухнути нова війна між Ізраїлем та його арабськими сусідами. Він припускає, що Об'єднана Арабська Республіка поведе зачіпні акції на терені Йорданії проти тамошнього королівського режиму, коли повернуться до Об'єднаної Арабської Республіки 25.000 вояків, що їх Ґамаль Абдель Нассер вислав був до Ємену для підтримання тамошнього республіканського перевороту. Ізраїль заповів, що він не допустить до встановлення в Йорданії режиму, прихильного Об'єднаній Арабській Республіці, бо тоді Ізраїль був би окружений ворожим перстенем. Водночас в Ізраїльському парляменті, „кнессеті" прем'єр Давід Бен Ґуріон з огірченням говорив про заяву Америки, що вона „обмежує" експорт своєї зброї на Середній Схід: : це обмеження, казав Бен Ґуріон, насправді стосується тільки Ізраїлю, бо Об'єднана Арабська Республіка дістає масу дальшої зброї всіх родів від Совєтів. На тому засіданні парляменту прийшло до авантур: посли з опозиційної партії „Ґерут" називали Бен Ґуріона „прокляттям народу" і „божевільним", а прем'єр Бен Ґуріон лаяв своїх опозиціонерів, як „хуліганів". Треба було перервати засідання на три години.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00: six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

„Бідні" Об'єднані Нації

У вівторок 14-го травня цього року відбулося відкриття надзвичайної сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, скликаної в першу чергу задля полагодження фінансових справ цієї установи, які загрожують їй банкрутством. Як на глум, на самий початок тієї сесії заповіджено прийняття 111-ої держави до Об'єднаних Націй, Кувайту з Арабського півострова. Чим більше членів мають Об'єднані Нації, тим гірша їхня ситуація — політично і фінансово. Бо майже всі без винятку ті новопосталі держави — незаможні й недорозвинені і тому вони відмовлялися платити в першу чергу на так звані мирові місії ОН, що вимагали створення міжнародного війська ОН і стаціонування його у прикордонній смузі Ізраїлю і Єгипту та в Конго. Вони наслідують в цій справі Совєтський Союз і, на жаль, Францію. Таким чином понад 40 держав з-посеред 110 не заплатили ані сотика на ті дві згадані місії, внаслідок чого дефіцит ОН тільки з тих двох місій дійде на червень цього року до $74 000 000.

Однак, грошові залеглості держав - членів Об'єднаних Націй стосуються не тільки цих двох надзвичайних ділянок праці тієї установи, що виринули внаслідок ізраїльсько - арабської війни та заворушень і анархії в Конго. Багатьом державам загрозила втрата голосу в Об'єднаних Націях згідно з чартером, який передбачає таку репресію за залягання з членськими внесками. Вже напередодні цієї надзвичайної сесії п'ять держав — Болівія, Куба, Мадярщина, Параґвай і Об'єднана Арабська Республіка — вплатили до каси такі суми, щоб залеглості кожної з них були менші, як дворічні. Якраз на день відкриття надзвичайної сесії Гаїті була ще такою заборгованою країною.

Щоб ратуватись від банкрутства, Об'єднані Нації випустили 20-го грудня 1961-го року на $200 000 000 бонди, що мають бути виплачені за 25 років. ЗДА зобов'язалися купити їх за $100 000 000, якщо решту 100 000 000 куплять інші держави — але цього дотепер не сталося. Другим охоронним засобом проти загрози фінансової катастрофи ОН був відклик до Міжнародного Трибуналу в Гаазі у справі спору: чи держави-члени ОН зобов'язані платити тільки звичайні внески, чи також покривати кошти надзвичайних місій цієї установи, схвалені більшістю Генеральної Асамблеї? Міжнародний Трибунал прихилився до думки Генерального Секретаріяту і 20-го липня минулого року видав свою опінію, що всі рішення Генеральної Асамблеї, які вимагають грошових витрат, зобов'язують усіх членів. А втім, всі ті держави, які й раніше не платили на місії ОН на Середньому Сході і в Конго, з СССР і Францією у проводі, відмовились і надалі платити. Бюджетова Комісія ОН кілька місяців ламала собі голову, як вийти з того завороженого кола. Вона має саме скласти своє звідомлення і прийти з відповідними внесками на цю надзвичайну сесію Генеральної Асамблеї.

Деякі американські коментатори вважають, що психологічним підложжям для знеохочення різних країн платити членські внески до Об'єднаних Націй є переконання цих країн, що ОН все одно не перестануть існувати, бо З'єдинені Держави не дадуть їм розлетітися і залатають грошові діри. Так дійсно бувало завжди до цього часу. Ясно, що це ситуація ненормальна. Коли держави, які найбільше використовують Об'єднані Нації для своїх цілей, суперечних із чартером ОН, як у першу чергу СССР і його сателіти, коли ті держави не заінтересовані настільки в існуванні ОН, щоб платити належні з них гроші, то чому за ті їхні інтереси і той їхній саботажний підхід до ОН мають платити американські податківці?!

Нарада молодих без молодих

Підготовлювана з великим пропагандивним рейвахом ще від 1961-го року і супроводжена деякими надіями творчої молоді „Четверта всесоюзна нарада молодих письменників" врешті відбулася. Скликана Центральним комітетом Комсомолу і правління Спілки письменників СССР, тривала вона від 7 до 10 травня і взяло в ній участь 170 молодих поетів, прозаїків і критиків з усіх республік і областей Совєтського Союзу. З України було допущено на нараду тільки 19 молодих літераторів, серед них більшість з цілком невідомими прізвищами і без будь-якого літературного доробку. З великої групи так званих шестидесятників, значить поетів і прозаїків, що виступили з початком 1960-их років і здобули розголос своїми оригінальними творами, на цій нараді не було нікого. Виключено від участи Ліну Костенко, Драча, Вінграновського, Коротича, Гуцала і деяких інших тільки тому, що в їх творчості зазвучали свіжо й поновому мотиви любови до України, до рідної землі й мови, тому, що вони спробували шукати нових форм мистецького вислову.

Не зважаючи на відносно велику участь молодих письменників у цій нараді, їх голосу там не було чути. Найперше тому, що, крім них, узяло в нараді ще 150 старших письменників, десигнованих партією визначувати місця молодим у партійному „строю". Пленарних сесій цієї наради з виступами молодих письменників, у яких висловлювали б вони свої погляди на завдання літературної творчости — не було. Замість таких сесій відбувалися так звані семінари, на яких старші літератори, між ними й такі відомі із свого підлабузництва партійному режимові, як Павло Тичина, вказували молодим, що і як вони мають писати. Не було чути голосу молодих також під час відкриття і на заключній сесії наради. Говорили знову ж тільки старші письменники, перестерігаючи молодь на всі можливі лади проти непотрібного новаторства і „манівців" абстракціонізму та формалізму.

Під час наради репрезентанти партії і правління Спілки письменників СССР, знову ж таки представники старших ґенерацій, висловлювали своє задоволення з того, що партійне керівництво, приготовляючи цю нараду, виключило від участи в ній „невелику групу" молодих письменників, які здобули розголос не тільки в СССР, але й у світі, між ними з російських Вознесенського, Євтушенка, Аксьонова та й інших, аз українських — всіх названих вище шестидесятників.

Закінчилася нарада декларацією відданости настановам партії, що її знову ж таки продиктували молодим письменникам приставлені до них, випробувані в ґльорифікації Сталіна й партійного режиму їхні старші колеги. Якогось нового слова в цій декларації, надрукованій лише в деяких совєтських газетах, між ними в „Правді" з 11-го травня ц. р., не було. Неначе видресувані папуги, молоді учасники наради повторили всі фрази й льозунґи з недавніх виступів Хрущова та Ільїчова і з подібних „послань" інших ідеологічних нарад. Тож годі в цій декларації дошукуватися чогось іншого, крім „величезного схвилювання яскравою, пристрасною промовою Нікіти Сергійовича Хрущова" і запевнення, що „поради партії" будуть для молодих совєтських письменників завжди „вірним компасом", за яким вони будуть перевіряти кожен свій крок.

Примусивши до мовчання і нового підлабузництва молодь, Хрущов і його режим придушили партійним чоботом також всі можливості розвитку й оновлення совєтської літератури.

С. Гординський

ВЕЛИКИЙ ОСЯГ

У 150-ЛІТТЯ ШЕВЧЕНКА КУК ВИДАЄ АНТОЛОГІЮ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Перед КУК важлива проблема — видання антології української поезії англійською мовою, що її приготовили проф. К. Андрусишин з Саскачеванського університету і проф. Ватсон Кірконнел, президент університету Акадія в Новій Шкотії. Ще ранньою осінню, коли дир. Володимир Кохан показав мені перші проби перекладів, я був заскочений високим їх рівнем і, особливо, дуже близькою до оригіналів передачею загального характеру українських зразків поезії. Незабаром мав я змогу запізнатися з цілою працею і з приводу неї хотів би висловити декілька своїх думок і зауважень, тим більше, що це справи з близької мені ділянки. В Українському В-ві у Львові-Кракові завідував я сектором літератури й мистецтва і мені довелося зредагувати і видати понад 60 книжок; і тепер я стою в близьких відносинах до таких фундаментальних видань, як українська енциклопедія англійською мовою, що її видає заходами УНСоюзу Торонтський університет. Тому, що не кожен зацікавлений має змогу перечитати 700 сторінок машинопису і виробити собі погляд на те, що ця праця собою являє, сумарно скажу про неї, беручи на увагу її зміст, потребу її видання, вартість перекладу, як теж видавничі перспективи і те, що треба зробити для поширення тієї книги, щоб вкладений у неї капітал міг повернутися.

Отже, що являє собою ця праця?

Це — переклад найкращих зразків нашої поезії, починаючи з 12 віку, від нашої геніяльної поеми „Слово о полку Ігореві", яка давно вже є окрасою світової літератури. Воно перекладене повністю, з узгляднениям українського елементу поеми, який російські перекладачі затирали. Далі йде вибір з козацьких дум, між ними „Маруся Богуславка", пісні про Байду і Морозенка, велика частина „Енеїди" Котляревського, 86 сторінок перекладів з Шевченка, в тому теж повністю „Гамалія", „Кавказ", „Неофіти" та всі важніші ліричні поезії Шевченка. З Франка перекладено „Мойсея", з Тичини „Золотий гомін" у І-ій, несфальшованій редакції, забороненій тепер на Україні. Широко представлені поети, зліквідовані Москвою: Зеров, Филипович, Влизько, Свідзінський, Плужник і інші, разом 23 поети, видати яких одною з чужих мов належало вже давно до наших обов'язків. Далі йдуть поети першої і другої еміграції — Маланюк, Ольжич, Теліга, Клен, Стефанович, Липа і ін. З авторів підібрано найхарактерніші їх речі, що є, так сказати б, їх творчою легітимацією. Цілість має дуже живий і різноманітний характер: тут речі і чисто ліричні, і історичні, і описові, релігійні і патріотичні, окремо досить широко представлена наша сатира в знаменитих творах перших байкарів і пізніше Самійленка. Словом, це книжка, яку в руки можуть взяти найширші кола читачів.

Кожен поет є попереджений окремим коротким вступом, всіх авторів майже 100. Крім цього є загальна впровідна стаття проф. Андрусишина про українську поезію. Скрізь, де це було можливе, відмічено зв'язки нашої літератури з англомовною, наприклад, про переклади українськими авторами драм і поезій Шекспіра, Едгара Аллена По, Волта Вітмена і інших американських авторів. Англомовний читач дістає якнайширший образ одного з найбільших наших культурних досягнень — нашої поезії.

Тепер — щодо потреби такого видання. Всі ми знаємо, що наше оточення, серед якого живемо, знає нас замало і тому з-правила недоцінює. Англомовна маса і інтелектуали щось про нас ніби знають, наприклад, що ми маємо свою Церкву, де правлять незрозумілою їм мовою, маємо свої організації, спів, музику, танки, навіть економічні установи. Але коли спитати, що вони знають про нашу культуру, то відповідь буде завжди більше як скромна, — вона просто не представляє для чужого більшої атракції. Один канадієць говорив мені, що українці пам'ятник Шевченкові поставили, але забули прив'язати до пам'ятника на ланцюжку книгу з перекладеними творами поета, щоб американець міг пізнати, за що саме його так величають. Він питав мене, де можна дістати твори Шевченка англійською мовою, але я тільки руками розвів, — правда, це було ще перед тим, як в Англії появився невеличкий вибір Шевченкової поезії в перекладі Віри Річ.

Факт, що у нас існує диспропорція в розміщенні наших національних капіталів: з одного боку, матеріяльного, в нас є мільйони, а одночасно не-українець у книгарні неспроможний за 2-3 доляри дістати книжку, яка б йому розказала про якийсь епізод нашої культури так, що це могло б його зацікавити інтелектуально. Отже, ніяк не недооцінюючи сектора економічного, пригадую тільки про потребу більшого вирівняння його з вартостями духовими, які лишаються довше. Отож і українська спільнота у вільному світі мусить проявляти свою активність в усіх ділянках, також і в культурній на найвищому рівні. Збірник української поезії англійською мовою — один з таких культурних проявів, який нашому оточенню, серед якого живемо, дасть змогу пізнати нашу духову структуру не тільки інформативно, але й шляхом прирівняння до своєї. Виміни таких культурних вартостей у нас ще дуже мало і не завжди на відповідному рівні, спроможному не то вплинути, а взагалі зацікавити світ.

Справи цього нашого культурного обміну не матимуть ніяких шансів, коли вони не будуть переведені на найвищому рівні, тобто не примітивно, а фахово, з урахуванням усіх вимог, що їх чужинний читач ставить до книжки, яку читає. Безнадійні будуть намагання вплинути на духову структуру чужого читача перекладами, які він уважатиме нижче прийнятого ним стандарту. Він вимагає певної якости, певної кляси. Я говорю про це тому, що оце маємо в руках збірник перекладів з нашої поезії справді високої кляси, збірник, що його читатимуть з цікавістю, яку дає розкриття нового, незнаного світу. Лихом наших дотеперішніх перекладів був рідко коли професійний їх рівень, ще й до того в такій делікатній ділянці, як поезія, де найменший нюанс грає свою ролю. Бо одне — переповісти навіть добре іншою мовою якусь поезію, а інше — створити адекватний рівновартний оригіналу. З цього погляду ми попали на майже ідеальну пару фахівців, професорів Андрусишина і Кірконнела, які зуміли опрацювати матеріял так, що в сучасних умовах неможливо було б їх кимнебудь іншим заступити. Кірконнел — признаний автор понад 30 книжок, у тому числі більше як 4 000 сторінок самої поезії, оригінальної і перекладної; останньою його працею був зразковий переклад „Пана Тадеуша" Міцкевича, що появився друком минулого року — заходом польських культурних організацій. Кірконнел уклав у свої українські переклади колосальну працю, і вона дала прегарний результат — його переклади точні, поетичні, до того ж зберігають скрізь ритміку первовзорів так, що відразу з перших рядків пізнати типове звучання „Енеїди" Котляревського чи Франкового „Мойсея". Про деяких поетів минулого віку можна сказати, що в перекладі Андрусишина і Кірконнела вони вийшли навіть краще, як в оригіналах. Словом, антологія має свою найважливішу передумову — високий фаховий рівень перекладів з погляду англійської літератури, — передумову, без якої не варто було б братися до видавання цієї праці. А цей рівень великою мірою забезпечує, що видана книга опиниться там, де треба — на столі англомовного читача. Він зуміє оцінити такі твори, як, наприклад, Шевченкові „Неофіти", переклад якого робить глибоке враження, як справжній твір світової, загальнолюдської літератури.

Тут перейду до видавничих перспектив. Добре розумію, що видана книжка є книжкою, яку треба продати, і тут вона такий самий товар, як черевики чи одяг. Зле пошитих речей ніхто не купить, фахово зроблені речі матимуть збут. У нас часом вважають, що видавати подібні книжки — справа добродійно - патріотична, бо вкладені гроші не повернуться, а непродані книги здебільшого треба буде порозадавати задарма. Але я не бачу причини, чому таке загальне, призначене для широкого кола читачів, видання, як антологія, не мала б піти. Тільки ж ми живемо в добу реклями, тобто треба взяти до уваги факт, що не можна продати чогось, про що хтось не знає. Тому хочу розглянути конкретно можливості ринку збуту тієї книжки.

Передусім — той ринок справді необмежений. Це не тільки Канада і ЗДА, але й Англія, Австралія, Нова Зеляндія, Східня і Південна Африка, Індія, в 37 університетах якої панує англійська мова. Отже, такого типу книжка, яка в одному томі, сконденсовано, дає огляд творчости цілого народу — потрібна всім бібліотекам, вищим і нижчим школам, вона для них певний „мус". Тепер пригадаймо, що Канада має більше як 800 публічних бібліотек, 300 — при університетах і коледжах, 200 — федеральних і провінційних. В ЗДА — існує 1 600 акредитованих університетів і коледжів з бібліотеками і понад 8 000 публічних бібліотек, які тільки одного, минулого року купили 12 000 000 книг. Книжка такого універсального типу, як антологія, складена президентом канадійського університету, відомим автором і носієм 9 докторатів, до того ж видана таким поважним видавництвом як Торонто Юніверсіті Прес — не потребує спеціяльних рекомендацій, її автоматично включатимуть у список потрібних видань. Але ж тут замало здати книжку в книгарні і чекати, аж до неї прийдуть; це може тривати й роками. Треба видати окремі невеличкі проспекти з описом видання та всіми потрібними інформаціями і розіслати вищезгаданим установам. Мушу пригадати, що ті проспекти також повинні бути видані абсолютно бездоганно, бо кілька помилок, нехайний друк тощо — можуть здискредитувати цілу справу.

Коли я досі говорив про читача чужого, я не думав виключати і наших англомовних, особливо молоді. Я певен, що спеціяльно молодь буде таке видання читати, і тим самим українська поезія дійде до неї, хоч й посередньою дорогою.

Кілька слів треба сказати й про політичний аспект такого видання, бо все, що видає еміграція, так чи сяк стає політикою. На фронті внутрішньому, тобто загальноамериканському, таке поважне видання може викликати до нас тільки респект, ми бо маємо скарби літератури з часів, у яких про американський континент ще ніхто й не чував. А й у сучасній поезії ми маємо авторів з 20-их рр., тобто з-перед чотирьох десятків років, які вже тоді писали так, як нині пишуть наймодерніші поети Америки. Це не може не звернути уваги культурних американських кругів. Потому, ми знаємо, що західний світ живе здебільша уявленням про велику, одноцілу Росію і вважає її літературу панівною, а всі інші — провінційними. Згадане видання якоюсь мірою допоможе розбивати цю леґенду, показуючи, що є культури старіші за російську, а вона сама, тобто російська, могла розквітнути тільки завдяки гнобленню інших культур. Прізвища, життя і твори 23 зліквідованих поетів матимуть тут також свою вимову.

Окреме значення матиме таке видання для України, де воно напевне знайде якнайширший відгук. Заморські українці здобудуться на таке велике діло, яке зовсім неможливе тепер на Україні, — неможливе тому, що там немає ані авторитетних перекладів, ні тому, що одна четвертина книги належить до творів в Україні заборонених. Окремо важливий факт наявности в тій антології також поетів підсовєтських, які не раз мають найвищі ордени, але не дістануть дозволу передрукувати деякі свої твори з давніших часів, що знаходяться на листі проскрибованих. Така книга покаже в Україні, що ми з творчости наших підсовєтських поетів цінимо і вважаємо національним здобутком, вартим того, щоб з ним зазнайомити культурний світ.

Я хотів би ще згадати, що три роки тому паризьке польське видавництво „Культура" випустило українською мовою велику, на 900 сторінок книгу Ю. Лавріненка „Розстріляне відродження", — антологію творчости наших зліквідованих письменників. Це було видання, яке зробити повинні були ми самі, але щойно польське видавництво зуміло оцінити справжню мистецьку і політичну вартість того видання. Не потребую казати, що та книга була успіхом і розійшлася, а на Україні для її поборювання видають окремі книжки. Наша антологія має не менші шанси на подібний успіх.

„Де Ґоль — колишній емігрант"

Париж. — Ці слова сказав мені француз, який не почуває особливої ворожости до теперішнього президента французької республіки. Він визнає певні заслуги де Ґоля після 1958-го року. Де Ґоль, хоч вагаючись, таки припинив війну в Альжирі; він мав відвагу здійснити таку непопулярну реформу, як заміна старої інфляційної валюти на нову, повноцінну. Промисловість і взагалі господарське життя Франції ожило під режимом де Ґоля, що його один французький письменник назвав — „монархією".

Не схвалюючи метод і манер де Ґоля (не всім подобається його самопевність, погірдлива оцінка незгідних з ним і його „культ власної особи"), навіть противники визнають, що в політиці Франції генерал відіграв історичну ролю. Однак, поряд з визнанням заслуг де Ґоля, тепер, після замирення в Альжирі і в умовах господарського поступу країни, чути щораз більше голосів критики супроти генерала.

Критика торкається внутрішньої і закордонної політики де Ґоля. В парляменті „ґолісти" мають більшість. Але цю більшість здобуто з допомогою виборчого закону, який визнають за несправедливий. Далі: виборча кампанія ведеться таким способом, що радіо і телевізія знаходяться в руках „ґолістів", і опозиція до цих засобів інформації й пропаганди не має доступу. Всі основні проблеми політики рішає президент. Міністри — це тільки виконавці його наказів. Дебати в парляменті обернулися в формальність, бо всі знають, що „ґолісти" переголосують свою більшістю представників інших партій. Ця ситуація викликає невдоволення і між деякими „ґолістами". Вони є в ролі „бльоку співпраці з урядом", як це було за влади Пілсудського в Польщі.

Зовнішня політика де Ґоля викликає в суспільстві Франції, особливо серед господарників, гостре невдоволення. Насамперед, проєкт де Ґоля зробити Францію „атомовою великодержавою" — не під силу для господарства Франції. І при найбільшому напруженні фінансів їх ледве вистачить на те, щоб „атомова могутність" Франції досягла 3% атомової сили ЗДА. Коли навіть Англія, що вже має свої власні атомові й водневі бомби, готова відмовитися від незалежної „атомової політики", то яка рація для Франції викидати мільйони на досліди з атомовими бомбами?

Арґумент де Ґоля, мовляв, американці можуть у рішальний момент „проміняти" Европу Москві за якінебудь поступки в іншій частині світу, мій співбесідник назвав „чудацькими". Коли ЗДА 1951-го року послали своїх вояків на оборону далекої Кореї, то чи можна собі уявити, щоб Вашингтон погодився на передачу Москві Лондону і Парижу?

Зайшла у нас розмова про ставлення де Ґоля до вступу Великобританії у Спільний Европейський Ринок. Мій співбесідник каже: „Може здасться вам дивним, але думаю, що тут велику ролю грає злість де Ґоля супроти англійців з часів другої світової війни. Тоді жив де Ґоль в Лондоні і бачив, що американці й англійці трактували Францію, як „колишню великодержаву". Тож „колишній емігрант" міг затаїти в душі своє давнє огірчення. Але — прийшов момент, і він „замкнув двері" для англійців до Европи, заявивши, що вони „ще не дозріли, щоб бути европейцями".

На це пояснення я зазначив, що, на мою думку, також господарські й політичні інтереси Франції в Африці дають основу для тактики де Ґоля: колишні колонії Франції прийнято до Европейського Ринку, і, мабуть, де Ґоль не хоче, щоб з можливостей господарського розвитку цих країн користали англійці.

Поїзд наближався до Парижу. Ми перервали нашу розмову, бо треба було виходити з вагона.

Viator

Кость Мельник

ЧОМУ АБЕТКОВИЙ ФРОНТ?

(1)

Чи це ще якийсь новий фронт? Чи на всіх інших ми вже виграли, а тепер переводимо наші сили на абетковий? І чому саме „абетковий"?

Ні, ані на всіх інших фронтах ми ще не виграли, ані абетковий не є новим фронтом, а прямо хочемо, пробуємо ставити цей не-новий у нас фронт навчання української азбуки в нові лави, хочемо його дещо перегрупувати, додати йому більше атрактивности і представити його нашому суспільству як один із найважливіших фронтів. Ми аж ніяк не хочемо спихати всіх інших ділянок нашого еміграційного політичного буття набік чи, борони Боже, нехтувати ними. Але, як усі інші, ми, рідношкільники, мусимо самі дбати за правильне розуміння і постанову того абеткового фронту серед нашого суспільства, мусимо пропаґувати його серед батьків і дітей, серед нашого загалу, густо-часто нечулого та не зацікавленого ним.

Чому абетковий фронт ми вважаємо за один із найважливіших?

Д-р Кость Вагилевич, колишній професор педагогіки в УВУ, пише про це так:

„Кожна сучасна нація має три головні фронти, на яких постійно бореться за своє існування: фронт культурний, господарський і політичний. Тяжко сказати, котрий із них важливіший. Одне знаємо напевне, а саме: всі поразки та перемоги на згаданих фронтах залежать від абеткових позицій на шкільному фронті. Бо якби хтось відібрав абетки і читанки від англійців, американців або французів, то за якийсь час вони перестали б існувати як культурні нації і державні потуги. Вони були б здеґрадовані до якихось етнічних крайових груп, як була здеґрадована українська нація... Першим українцем, який усвідомив жахливі наслідки української шкільної політики, був Шевченко. Своєю „лебединою піснею", „Букварем", написаним перед своєю смертю, він кликав українців до контратаки на абеткових позиціях, на шкільнім українськім фронті. Але Москва сконфіскувала і його „Буквар"... Та Україна, яка була вчителькою Білоруси, Московщини, Болгарії, Сербії, Македонії і навіть Греції, — сама стала найтемнішою країною на Сході Европи. Бо коли в 17-му столітті навіть українські вдови й сироти вміли читати й писати, то на порозі атомового віку було в деяких українських краях аж 90 відсотків анальфабетів!.. Елементарна народна освіта має тепер більшу політичну вартість, як найновіша зброя. Німці віддали мільйони крісів, тисячі кулеметів, гармат, літаків і кораблів своїм переможцям по 1-ій і 2-ій світовій війні. Але нема на світі тієї сили, яка відібрала б перші шкільні підручники від німецьких дітей, бо кожний німець знає, що поки німецькі діти стукають німецькими шкільними книжками в тисячолітню браму німецької культури, доти німецького народу ніхто не переможе. Цю просту педагогічну істину знають японці та всі інші культурні народи. Тільки наш нарід і наші політики не знають і не хочуть знати, що минули ті часи, коли і цісарі були неграмотними, і не настали ті, коли за вміння читати й писати каратимуть смертю".

Блискучі слова, золоті слова! Чи треба ще щось додавати, арґументуючи потребу абеткового фронту?

У нас, на американському континенті, є теж свої абеткові позиції, є навіть інституції, що їх пробують організувати й реалізувати. Є в нас різні міркування і підходи до тих позицій, до наших шкіл українознавства, до того всього, що можна назвати українським шкільним фронтом. І так, одні кажуть, що всі ті наші українознавчі курси — це добре діло, але не треба занадто ними перейматися, бо остаточно це лише... азбука... Інші кажуть, що не треба витрачати енерґії на навчання наших дітей української мови, а досить того, щоб вони були гордими з свого українства (?). Ще інші заявляють: треба створити українознавчі цілотижневі школи і в них викладати лише по-українськи... А ще інші пропонують уводити двомовність у навчанні української мови чи українознавчих предметів... Словом, вахляр підходів і розуміння від націоналістичних до крайньо компромісових.

Кудою іти?

Останнім часом відчувається більше зацікавлення справами нашого рідного шкільництва: пишуть досить багато на ці теми, виходять з усякими проєктами, включно з проєктом творення всесвітньої педагогічної комісії українознавства (розуміється, без під'яремної України), виносять всякі резолюції і — критикують один одного за промахи в тій ділянці... Ми не хочемо попасти також у довкілля тих, що критикують „всіх і вся", ми хочемо і пробуємо знайти якийсь вихід із того зачарованого безділля, бо самими пропозиціями та резолюціями, хоча б і якими вони були блискучими — справи не розв'язати.

Отже, ми створили при УККА Шкільну Раду, якій надали право і обов'язок організатора, провідника та інспектора нашого українознавчого шкільництва. Шкільна Рада в свою чергу мала подбати про програми й методи навчання, шкільні підручники та всякі інші допоміжники, вона мала допильнувати, як діють школи, та інспектувати їх. Ми ж, низові клітини, мали признати зверхність Шкільної Ради і дати їй матеріяльну підтримку. І які висліди?

Треба признати, що Президія Шкільної Ради вив'язалася до деякої міри із своїх завдань, а беручи на увагу ті невідрадні умовини, в яких прийшлося їй вести свою відповідальну працю, — зробила більше, як можна було сподіватися. Виконали свою роботу наші педагоги на місцях, у низових клітинах наших українознавчих шкіл. Тож треба признати і підкреслити велику посвяту й працездатність нашого вчительства, зокрема того „старокрайового",

Двері Українського Технічного Інституту в Ню Йорку відкриті

Освіта є під наглядом влади, яка і видає дозволи на ведення школи.

На основі стейтового дозволу Український Технічний Інститут має право вищої школи, рівної з американськими коледжами.

Виходячи з цього права, простудійовані предмети студентами в УТІ, і атестовані кредити по них визнаються всіма високими школами, як рівновартісні.

При УТІ організовані факультети: філософічний з педагогічним і богословським відділами, цивільної інженерії та економічний. Навчання відбувається наполовину англійською, а наполовину українською мовами у вечірніх годинах. Для дорослих, які не мають середньої освіти, а бажають вчитися у високій школі, введено в програму навчання матуральний курс. Для середньошкільної молоді забезпечене нормальне програмове середньошкільне навчання.

Заложено й стипендійний фонд для студентів, які мають недостачу грошей для навчання.

В Америці є всі можливості здобути освіту і всі перспективи для розвитку продукційних сил українсько-американської групи. УТІ, плекаючи українську традицію, збагачує американську культуру.

Освіта потрібна не тільки для молоді, а й нам всім, якщо хочемо жити повновартісним життям і творити господарське й культурне життя в Америці, чи де б ми не були.

Таланти, здібності, успіхи в навчанні нашого народу дозволяють нам стати в ряди перших народів.

То ж, якщо хочемо, щоб втома життя нас не огорнула своєю байдужістю, йдімо здобувати освіту, йдімо туди, куди кличе нас наша висока школа.

Всього 10% української середньошкільної молоді йде на навчання до високих шкіл, решта полишається випадкові й нагоді. Це так з молоддю! А порівняймо культурний рівень наших дорослих здібних до навчання, з культурним рівнем дорослих інших народів. І ці дорослі здібні до навчання, забезпечені добробутом американським, сидять вечорами біля телевізії. Якщо хочемо, щоб нас не притрусив час, — йдімо туди, куди кличе нас наша висока школа, яка записала славні імена на сторінках своєї історії.

Неймовірно зріс попит на високошкільних фахівців. Розвиток технології, побудова водневої бомби, міжпланетарні ракети, забрали цілі армії інженерів, така ж доля і всіх інших фахів. А ми сидимо вечорами на меншевартісних забавах, потурасмо забаганкам і, марнісмо в бурхливих хвилях життєвської суєти.

Культурні народи привчають увагу освіті й вихованню. Виховання й освіта — діло розуму й волі. Освічена й вихована людина, завжди буде вистачаюче багата. Навчена людина не прагне слави, знання саме її прославить. — Думати про перщенство свого народу, це значить думати школами, вихованням і освітою.

Своя школа, крім освіти, виходить тим, що вона плекає споконвічну традицію свого народу та його звичаї і обичаї, ширить культуру, релігійність облагороджує своїх вихованців, шанує мораль і любовно вселяє духовне заспокоєння своїм питомцям, виховує любов до батьківщини, збагачує мову, є місіонером національної ідеї. Педагогіка школи виховує дисципліну, принципіє слухняність до старших. Провадить до знання стежками благородности. А все це разом складає вінок слави школі.

Так вихована й навчена людина буде корисна не тільки для родини, а й для держави в господарському й культурному житті Америки, а по впаду большевизму і в своїй рідній батьківщині.

То ж не марнуймо часу та йдімо на навчання в свою рідну школу, — хто не навчається в американських школах.

Навчання в УТІ відбувається на високому академічному рівні, в дусі християнської ідеології, не скептичному, з його сумнівни наслідками, — намаганням витиснути зі шкіл релігію.

Тільки морально-релігійно вихована й освічена людина може досягати свого високого призначення — вміння користуватися скарбами природніми, духовними, розумовими.

П. В.

РОКОВИНИ ВАЖЛИВОЇ ПОДІЇ

З ПРИВОДУ 43-ої РІЧНИЦІ ЗАКІНЧЕННЯ ПЕРШОГО ЗИМОВОГО ПОХОДУ

Генерал Ол. Загродський

Дня 6-го травня ц. р. сповнилося 43 роки від закінчення бойової операції з доби визвольної боротьби України наших часів, що в книзі буття української нації записалася золотими літерами під назвою „Перший Зимовий Похід".

Сталася вона в часі, коли після блискучих перемог Об'єднаних Українських Армій над большевиками влітку 1919 року, завершених здобуттям Києва, прийшла низка поразок. На території України появився ще один московський наїзник у вигляді так званої Добровольчої Армії ген. Денікіна. Обидва ці наїзники йшли війною один на одного, одначе це зовсім не перешкоджало їм повести спільний загарбницький наступ на молоду Українську Народню Республіку.

Під нагальним тиском цих обох загарбників, що їх бойові сили у всякому відношенні значно перевищували сили Дійової Армії УНР, ця остання була змушена відступати та вкінці опинилася в так званому Чотирокутнику Смерти.

У цьому трагічному положенні, яке багатьом видавалося абсолютно безвихідним, представники Війська під проводом отамана Михайла Омеляновича-Павленка рішили на нарадах в Любарі і Новій Чарторії пробиватись крізь ворожі фронти у запілля ворога та вести там боротьбу партизанським способом. Для цього переведено відповідну реорганізацію Армії. Створене так військове з'єднання силою приблизно 7.000 боєздатних вояків-добровольців, дослівно босих-голих, зі сотнею набоїв на рушницю, вирушило вночі з 6-го на 7-го грудня 1919 р. у рисковний похід. — Дякуючи майстерному керуванню, Українська Армія прорвала у цьому славетному рейді фронти денікінський та большевицький і, маневруючи надзвичайно зручно на ворожих тилах упродовж 5 місяців, перевела там цілий ряд переможних боїв, насколь руйнування ворожих установ і засобів комунікації, чим спричинила чималий заколот і паніку. При цьому вона користувалася повною підтримкою, не тільки місцевого населення, але також розташованих там частин УГА, які внаслідку відомої зятківської умови були „невтральні". — Промаршувала наша Армія тоді кругло 2500 кілометрів, звела понад 50 боїв, здобула кількадесять міст і містечок та захопила тисячі полонених, в тому штаби трьох червоних дивізій.

В дні 6-го травня 1920 р. рейдуюча Армія після останнього прориву большевицького фронту в районі Тульчин-Ямпіль повернулася щасливо до міста Ямполя на Поділлі, щоб злучитися з рештою частин Дійової Армії.

Значення цієї знаменитої операції полягає в тому, що вона врятувала честь української зброї, виявивши всі найкращі прикмети українського вояка за найтрудніших умов, а надіє в тому, що вона закінчилася повним мілітарним і моральним успіхом.

Одним з ініціяторів та найвизначніших командирів цього славнопам'ятного походу був генерал Армії УНР Олександер Загродський, який тепер перебуває в Ню Йорку. Він є головою Орденської Ради Лицарів Золотого Хреста, почесним членом ОбВУА та головою Контрольної Комісії Відділу ОбВУА в Ню Йорку. Він являється наче живим символом Зимового Походу.

І. К.

Вистава Зиновія Онишкевича у Вашингтоні

Рідко коли у Вашингтоні маємо приємність оглядати виставку творів наших мистців.

За останні шість років всього пару виставок, де можна було оглядати твори мистців: М. Шрамченка, Л. Морозової, М. Кричевського та ще і все.

А тепер була виставка творів Зиновія Онишкевича в Арт Галлеріс Лімітед оф Джорджтавн 1614 Вісконсін Евню Н. В.

Вісконсін вулиця в тій своїй частині, вулиця крамів зі старовинними мистецькими речами, звезеними мабуть з усіх кінців світа. Найкращі магазини виробів зі скла і срібла, старих й нових. Там знаходиться і багато картинних галерій.

І ото в такому гарному осередкові відбулася виставка Зиновія Онишкевича.

Виставлені 24 акварелі і 4 рисунки картини по стінах і стендах мають досить місця, і добре їх оглядати.

Приємно вражає і відрізняє цю виставку від розмальованости, і тоді доведеної до реклямного крику, або понурої одноманітности фарбованих плотів модерних напрямків, що зливою заповнять галерії в більшості тепер.

У майстра З. Онишкевича бере за серце, як що можна так сказати, шляхетна скромність положених барв у їх многотонній грі м'яких гам. Відчувається міцна основа, — рисунок.

Чітка композиція урівноважує як маси, так і покладені барви.

Кожен образ дає щось одне, оригінальне і органічно ціле — сюжет.

М'якість переходів від землі до неба відсовує горизонт ген, ген далеко і створює симфонію стишених тонів, аж до ледь, ледь бачених, а всеж виразно відчутих. Тяжко вирізнити якийсь образ, — всі вони картини.

Гарна виставка. Не даром вкладена праця.

Помагай, Боже і надалі! Вашингтонцям най буде і сором. Залю виповнили в більшості американці, але були наші із Ню Йорку, Балтимору і Ню арку.

Валентин Сімянцев

● Індонезійський уряд, що перебрав від Голляндії Західну Гвінею — Західня Іріян за індонезійською назвою, — заявив готовість дальшого підтримування християнських місій в тій країні, які майже одинокі дбають про шкільництво і медичну опіку для 400.000 тамошніх папуасів, що стоять на найпримітивнішому ніні у світі цивілізаційному рівні. Тамошні християнські — католицькі і протестантські місії втримують 21 станиць, які взаємно комунікуються телефонами і літаками.

Англійські соціялісти припиняють спори

Лондон. — Ліве крило бритійської Праці, зорганізоване в групі „Перемога для соціялізму", рішило припинити свою діяльність в ім'я внутрішньопартійної згоди — до часу найближчих парлямментарних виборів в Британії. Сталось це під сильним натиском збоку нового лідера Партії Праці, недавнього члена тієї ж партійної лівиці, який — ставши у проводі партії — прогонос свою незалежність від окремих груп та почав працювати над внутрішньо-партійним порозумінням задля спільної цілі — перемоги у виборах та перебрання державної влади в свої руки. З тією думкою він переперев теж у профспілчих спілках відкликання заповідженого страйку залізничників, щоб не зражувати собі публічної опінії, яка не любить страйків, що ускладнюють життя сірої людини.

КНИЖКИ

ВИСИЛАЄМО БЕЗПЛАТНО книжки відомих українських письменників, а також висилаємо збірники „Ельдорадо", „Волосожар" та „Грім за зорею" (1963). На поштові витрати додайте $1.00 або $2.00. Адреса:
Mr. I. MANYLO
P. O. Box 472
VINELAND, N.J., U.S.A.

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що дня 7-го травня 1963 року упокоїлася в Бозі, після короткої важкої недуги наша Найдорожча
МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ
Катерина з Кульчицьких ЧЕЧІЛЬ ВИННИЦЬКА
учителька Стрийщини в Західній Україні на 79 році трудолюбивого життя.
Похорон відбувся 11-го травня 1963 р. в Сідсеї, Австралії, на кладовищі Ботані.
Горем прибиті:
Син: АНТІН ВИННИЦЬКИЙ
Дочки: ІРИНА ПЕЛЕНСЬКА, ДОРА ДОБРЯНСЬКА
Внуки: ЛАДА, ДЗВІНКА, АНДРІЙ, КАТРУСЯ, МАНЕНА
Правнуки: МАРКО, ІВО, МОНІКА
Зять: БОГДАН ПРОКОП

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого найдорожчого, невіджалуваного МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ і ПРАДІДУСЯ блаженної пам'яті
Олександра БОРОДАЙКА
буде відправлена
ПАНАХИДА
в суботу, 18-го травня цього року о год. 8-ій веч. (по Вечірні),
а в неділю, 19-го травня цього року
ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ
о год. 11-ій перед полуднем в каплиці церкви св. ЮРА в НЮ ЙОРКУ.
РОДИНА
в Ню Йорку, Шикаго і на Україні

Замість квітів на могилу Д-ра МАРКІЯНА ТЕРЛЕЦЬКОГО б. директора гімназії „Рідної Школи" в Яворові складає на Осередок НТШ у Сарсель 20 долярів
Родина СТАВНИЧИХ у Бофало

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США
НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ
Секції Античної Історії Академії.
Доповідь проф. Юрія ПЕРХОРОВИЧА: „Забуті джерела до нашої праісторії"
Засідання відбудеться в неділю, 19-го травня 1963 року о 6-ій год. веч. в будинку Академії: 206 Вест 100 вул., Ню Йорк.

УВАГА! НЮ ГЕЙВЕН, ГАРТФОРД, БРІДЖПОРТ і ОКОЛИЦІ! УВАГА!
Неділя, 19-го травня 1963 року
о год. 3-ій попол. при 569 Джордж вулиці — НЮ ГЕЙВЕН
ОПЕРА
НОКТЮРН
МИКОЛИ ЛИСЕНКА
— у виконанні —
МОЛОДОГО ОПЕРНОГО АНСАМБЛЮ
під керівництвом д-ра І. СОНЕВИЦЬКОГО
ДОПОВІДЬ виголосить .... Д-р Зиновій ЛИСЬКО,
а також візьме участь .... баритон Лев РЕЙНАРОВИЧ.

НЕДІЛЯ, 19-го ТРАВНЯ 1963 Год. 2.30 по пол.
ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ ЛЮЇСА
Площа: IRONBOUND FIELD Вілсон Еве., Нюарк (Downtown)
УСТ Чорноморська Січ — Newark Portuguese, S. C.
Чорноморська Січ виступить до цих змагань підсилена 3-ма б. чоловими змагунами Greek Americans з Ню Йорку. Пригадуємо, що Весняний Спортовий Пікнік Чорноморської Січі відбудеться 26. травня на церковній площі у Випані.
Слідкуйте за дальшими нашими оголошеннями.
УПРАВА

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ
Відділи в КЛІВЛЕНДІ та ЛЬОРЕЙНІ, Огайо
Неділя, дня 19 .травня 1963 р.
Заля УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ 2253 Вест 14-та вул. — КЛІВЛЕНД, Огайо
РІЧНИЙ КОНЦЕРТ УЧНІВ
НИЖЧІ РОКИ .... год. 3:30 поп.
СЕРЕДНІ та ВИЩІ РОКИ .... год. 6:00 веч.
Виступають учні клас:
ФОРТЕПІЯНУ, СКРИПКИ і МИСТЕЦЬКОГО СЛОВА:
Ярослави БАРНИЧ, Ірини ВИННИЦЬКОЇ, Марії ГРУЩКЕВИЧ, Дарії МИКИТИ, Мирона ШИЯНА.

ОБ'ЄДНАННЯ МИСТЦІВ УКРАЇНЦІВ в АМЕРИЦІ
— повідомляє про —
відкриття мистецької вистави
БРАТІВ
Романа і Бориса ПАЧОВСЬКИХ
в УКРАЇНСЬКОМУ ІНСТИТУТІ АМЕРИКИ в НЮ ЙОРКУ
при П'ятій Авеню і 79-ій вулиці
від 11. травня до 1. червня 1963
щоденно в годинах 11-6

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
повідомляє, що
ВПРОДОВЖ ТИЖНЯ
9-го до 14-го червня 1963 року
на „СОЮЗІВЦІ", Кергонксон, Н. Й.
— відбудеться —
Третій Секретарсько-Організаційний Курс
НА ЯКОМУ УЧАСНИКИ МАТИМУТЬ ЗМОГУ ЗДОБУТИ ПОВНИЙ ВИШКІЛ, ПОТРІБНИЙ ВІДДІЛОВИМ СЕКРЕТАРЯМ ТА ОРГАНІЗАТОРАМ ЧЛЕНІВ УНСОЮЗУ.
Участь у курсі можуть взяти секретарі, організатори й інші союзові урядниці та особи, які зобов'яжуться активно працювати для УНСоюзу.
Зголошення на курс слід переслати до Головної Канцелярії УНСоюзу до кінця травня ц. р.
Кошти курсу покриває УНСоюз. Учасники курсу оплачують кошти доїзду.
Окружні управи та уряди Відділів УНСоюзу повинні завчасу підшукати надійних кандидатів на відділова уряди та на організаторів членів УНСоюзу й заохотити їх узяти участь у курсі.
ПОЧАТОК курсу в неділю 9-го червня ц. р. о год. 2-ій по полудні.
ЕКЗЕКУТИВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ШИКАГО — ОКОЛИЦІ — МИЛВОКІ
СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ
ОСЕРЕДОК ім. ПИЛИПА ОРЛИКА в ДІТРОЙТІ
ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ
Капелі Бандуристок
В П'ЯТИЛІТТЯ Ї ІСНУВАННЯ
під мист. кер. ПЕТРА ПОТАПЕНКА

Капеля в посиленому складі і з новим репертуаром.
В ПРОГРАМІ: УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ, ПОВСТАНСЬКІ І ЖАРТІВЛИВІ ПІСНІ.
МИЛВОКІ: субота, 18 травня 1963, год. 7:30 веч.
Заля ST. ANTHONY HALL, 1730 S. 9th St., Milwaukee, Wis.
ШИКАГО: неділя, 19 травня 1963, год. 5:00 по пол.
Заля Авдиторія CHOPIN HIGH SCHOOL при Rice and Western, Chicago, Ill.
Квитки на концерти можна набути в сумівських домівках і українських книгарнях.

ПРОВЕДІТЬ СВОЇ ВАКАЦІЇ НА ОСЕЛІ УРСОЮЗУ
„ВЕРХОВИНІ"
● Розкішно умебльовані кімнати з приватною і публічною лазничкою — ТИЖНЕВО і ДЕННО
● Для родин двокімнатні котеджі на цілий або половину сезону.
● Першоклясні харч, чемна обслуга, екзотичний парк, джерельне озеро, відома оркестра Богдана Гірняка
● ДЕШЕВІ ЦІНИ — РОЗВАГА, СПОРТ і ВІДПОЧИНОК.
Пишіть або телефонуйте до:
U.W.A. RESORT CENTER GLEN SPEY, N.Y. Tel. Port Jervis 598-2773

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
запрошує своїх Членів та все Українське Громадянство на врочистість
БЛАГОСЛОВЕННЯ
НОВОЗБУДОВАНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ КАПЛИЦІ НА СВОЇЙ ОСЕЛІ
„СОЮЗІВЦІ"
що відбудеться
в неділю, 19-го травня 1963-го року о год. 3-ій пополудні
Акту Благословення доверши Їх Ексцеленція Преосвященний
Кир Йосиф ШМОНДЮК, Єпископ Стемфорду

Після Благословення відбудеться о год. 5-ій пополудні
ВРОЧИСТИЙ БЕНКЕТ
З ВІДПОВІДНОЮ ПРОГРАМОЮ
●
Тієї ж неділі о год. 11-ій перед полуднем в новій Каплиці буде відправлена
БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ
до якої співатиме — як і опісля під час Благословення Каплиці —
Хор ім. Митрополита Андрея Шептицького під диригентурою проф: Романа Левицького.

На передодні врочистостей благословення новозбудованої Каплиці відбудеться
в суботу, 18-го травня ввечері
у великій залі новозбудованого павільйону СОЮЗІВКИ
КОНЦЕРТ ПІСЕНЬ І АРІЙ
— у виконанні —
Хору ім. Митр. Андрея Шептицького
під диригентурою проф. Романа ЛЕВИЦЬКОГО та солісток
Христини КАРПЕВИЧ і Христини БОДНАР
У ПРОГРАМІ КОНЦЕРТУ ХОР ВИКОНАЄ:
Б. Вахнянина „Христос Воскрес", Василя Безкоровайного: „Отче Наш" (солістка Христя Карпевич), Андрія Гнатишина „Через поле" (соліст Олег Богачевський) і „Христос Воскрес" (солістка Ольга Ляхович), Д. Бортнянського „Блажен муж" (солісти Христя Карпевич, Марія Марко, Анна Король, Олег Богачевський, Євген Макар і Богдан Хабурський), М. Вербицького „Хваліте", Мих Гайворонського „Хорал" (соліст Олег Богачевський) та Ів. Недільського „Боже, послухай благання" (солістка Христя Боднар).
Солістки Христя КАРПЕВИЧ і Христя БОДНАР виконають арії з опери Миколи ЛИСЕНКА „НОКТЮРН"

Секретарі Відділів Українського Народного Союзу стейтів Ню Йорк, Ню Джерзі, Пенсильвенії, Коннектикат, Массачусетс та інших! Заохочуйте своїх громадян та членів своїх Відділів до масової участи у великій врочистості Благословення новозбудованої Української Католицької Каплиці на Союзівці! Організуйте спільні прогулянки автобусами!

УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТОВИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ
Субота, 18-го травня 1963 р. Початок о год. 9-ій веч.
Заля Українського Народного Дому при 142 2-га евеню, НЮ ЙОРК
— влаштовує —
ВЕСНЯНУ СПОРТОВУ ЗАБАВУ
ОРКЕСТРА В. БОСОГО ● БУФЕТ В ЗАРЯДІ ВП. ПАНЬ ● ЗАЛЯ ОХОЛОДЖУВАНА ● ВСТУП $2.50
Дохід призначений на сплату довгу спортової площі.
УПРАВА УСК-у

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

РОЗМОВА З МАРІЄЮ БАЛУК

Марія Балук

Запит: Панно Марійко, нас дуже тішить, що минулого року арґентинський уряд, щоб показати своїх кращих композиторів, таких як: Хінастера, Ґваставіна, Спуаль, Наполітано, Люсатті, і Нунєс — запросив Вас як знаменитого виконавця їхніх творів, дати концерт у Вашинґтоні в просторій залі арґентинської амбасади. Наша радість більша тим, що цю відповідальну функцію репрезентувати арґентинську вокальну творчість, якраз доручено Вам — нашій сестрі по крові, по українській крові. З зворушенням довідуємося, що Ви використовуєте кожню найменшу нагоду, не лиш, щоб підкреслити свою національну приналежність, але намагаєтеся прислужитися пропаґанді українського імени в широкому музичному світі. Може б Ви в коротеньких словах розказали про етапи розвитку Богом даного Вам таланту по сьогодні.

Відповідь: Від малої дитини я мала велику любов до співу і музики, вже тоді беручи участь у різних імпрезах, чи то в хорах, чи тамборіцових оркестрах. По закінченні середньої щколи, було в мене непереможне бажання, дістатися до консерваторії до кляси співу. Та прияття до школи застукало мене так несподійно, що я не мала змоги, як слід приготовитися до вступного іспиту. Я подумала собі: „що буде, то буде", перехрестилася, відмовила Отченаш, Богородице Діво, і пішла здавати іспит перед комісією, яку очолював старенький професор Матіолі, бувший директор опери в Міляно. Сказали мені щось заспівати — ну і я заспівала їм: „На що мені чорні брови" Зарембии. Вони прослухали, прихвалили, що не погано, але цього ще замало — сказали — і запитали, чи в мене є якась оперна арія. На превеликий жаль в мене її не було. І тут мушу признатись, я брехнула перший раз у житті і хоч у душі мені соромно стало, я відважно запевнила їх, що в мене є така арія; тремтячими руками підсунула акомпаніторові ноти: „Ах деж той цвіт?" Ніжанківського Один із комісії запитав, з якої опери ця арія, я голосно і впевнено відповіла „Тарас Бульба". Я і сьогодні не знаю, звідкіля до мене лискавкою прилинула ота фантастична вигадка. Я бачила, що по перших кордах приґравки, яку акомпаніятор виконав в оперному пляні, їхні міни змінилися. Сьогодні можу сказати, що ніхто інший, як лиш Нижанківський, очевидно при допомозі Всевишнього вирішив мою долю. Ще сьогодні скільки разів виконую цю пісню, мій акомпаніятор Форнасієро, цей сам, що акомпанював мені при іспиті, не забуває пустити репліку: „Ага Тарас Бульба".

Запит: А як Ви дісталися на арґентинську сцену?

Відповідь: У 1959 році я здобула перше місце в конкурсі молодих сил державного театру в Ля Плята, виконанням ролі Серпіни в комічній опері „Ля Серва Падрона" композитора Перґолезі. Після цього заанґажовано мене до цього театру, де співала я Мікаелю в Кармен Бізе. У 1960 дістала анґажмент до Державного Оперного Театру „Кольон" в Буенос Айресі. У цьому театрі я мала щастя слухати нашу славну співачку, сповнена гордости за неї — Іру Маланюк. В Кольон я співала Сузель у „Аль Аміко Фріц" Маскані, Мімі в Богемі Пуччіні. В цьому самому році співала Сузукі в Мадам Батерфляй Пуччіні в Ля Плята.

Запит: Ми чули, що Ви виступали із симфонічною оркестрою та порядком виміни молодих сил — Ви відбували турне по Уруґваю і там, так сказати б, перепачковували українську пісню, можливо арію з цього самого Вашого Тараса Бульби.

Відповідь: Так в Уруґваю, і в турне по Арґентині в 1960 році, як також у Радіо Насіонал з цією самою оркестрою я завжди старалася у програму концерту „вперти" принайменше одну українську пісню, а щоб з більшою відвагою це робити, я попросила відомого арґентинського композитора Карльоса Нуніса, автора опери „Ель Індіо" зааранжувати мені нашу народню пісню: Спать мені не хочеться. Полудневo-американські народи, зокрема арґентинці, люблять українську музику і порівнюють до своїх фольклорних речей, які є або дуже веселі або дуже сумні.

Запит: Які Ваші пляни на майбутнє?

Відповідь: При кінці червня або початком липня вертаюся до Буенос Айресу, де я зробила перерву в своєму контракті на прохання прохання директора дел Міністеріо де Культура де Релясіонес Екстеріорес у зв'язку з моєю, так сказати б, державною поїздкою до ЗДА. Про пляни годі сказати, я молода, буду пробиватися далі, як досі. А коли говоримо про майбутність, то я від серця й душі прагну колись не тільки побачити на власні очі землю, на якій родилися мої батьки, нашу вже вільну Україну, але принаймі раз виступити в якомусь нашому оперному театрі, як вже не в самій столиці, то в нашому славному Львові, з якого недалеко буде до Бібрки, родинних сторін моєї мами.

Запит: А як Вам подобається американська Україна?

Відповідь: Тут я зазнала багато тепла до мене, а якщо йдеться про Філядельфію, я щаслива, що тут пізнала багато прихильних до мене осіб зокрема познайомилась з нашим театральним світом. Жаль буде мені прощати американську Україну, тужитиму за всіми моїми друзями з міста братньої любови.

Евдокія Блавацька

Українські журналісти виступали в Ню Йорку і Філядельфії

Ню Йорк. — В минулу п'ятницю 10 травня ц. р. Спілка Українських Журналістів (СУЖА) влаштувала в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку свій черговий колективний вечір з короткими доповідями кількох своїх членів. На початку вечора голова СУЖА ред. І. Кедрин пояснив у відповіді на закиди, що на попередньому такому вечорі не було дискусії, — що СУЖА покищо не уладжує дискусійних вечорів, вважаючи, що кілька наших організацій орґанізують публічні дискусійні вечори. Ред. Б. Кравців в доповіді на тему „З літературного фронту в Україні" дав короткий огляд останньої нагінки совєтських властей проти письменників і мистців які переступають рямці „соцреалізму", зокрема тих українських творців, які підкреслюють національні мотиви. — Пані О. Животко дала барвистий нарис американського лавреата Нобелівської нагороди Джана Ернеста Стайнбека, як людини і письменника. Д-р Мирослав Прокоп говорив про „Початок кінця повоєнного укладу міжнародних сил і Україна", вказавши на внутрішні ферменти й прихід до голосу нових сил однаково в західньому, як комуністичному таборах. Врешті Олег Лисяк, який проводив вечером, відчитав поетичний ескіз у честь жінок з нагоди Дня Матері з саркастичними завваґами на адресу чоловіків. Після того приявні переводили час за часм. — Наступного дня, в суботу 11 травня, в Літературно-мистецькому Клюбі у Філядельфії виступали ред. Б. Кравців з подібною доповіддю, як в Ню Йорку, Борис Ржепецький говорив про відносини в Україні після революції в 1905 і 1917 роках у зв'язку з книжкою Миколи Ковалевського „При Джерелах боротьби", а ред І. Кедрин відчитав статтю п. н. „Українська преса колись і тепер". Вечір відкрив голова ЛМКлюбу д-р Вол. Рудницький та проводив вечором І. Коровицький. Після того відбулася коротка дискусія.

Голова Союзу Українок Канади Ст. Пауш відвідала Редакцію „Свободи"

П-і Стефанія Пауш, відома українська канадійська діячка, голова Союзу Українок Канади відвідала у вівторок 14-го травня ц. р. редакцію „Свободи" і головну канцелярію УНСоюзу. Пані Пауш, яка прибула разом з нюйоркською письменницею Докією Гуменною, відбула розмову з членами редакції, інформуючи їх про організаційну та видавничу діяльність очолюваної нею організації, яка крім місячного журналу „Промінь" видає також книжки і востаннє видала працю Марії Пастернак про українське танкове мистецтво. Приїхала п-і Стефанія Пауш до ЗДА з Едмонтону, Алб. у зв'язку із з'їздом Об'єднаного Православного Сестрицтва Америки, що відбувався в днях 11 і 12 травня цього року в Бавнд Бруку, Н. Дж. і на якому вона репрезентувала Союз Українок Канади. Цими днями п-і Пауш плянує відвідати ще також централю Союзу Українок Америки у Філядельфії і редакцію журналу „Наше Життя", як також інші українські установи у Філядельфії.

Летунство з успіхом випустило в космічні простори 400 мільйонів мідяних шпильочок

Лексінґтон, Масс. — Лябораторія ім. Лінкольна повідомила 12-го травня, що летунство з успіхом випустило в космічні простори 400 мільйонів мідяних шпильочок, які мають там творити металевий пояс, від якого мали б відбиватися радіові сиґнали назад до Землі. В неділю вже за допомогою радіових сиґналів ствердили, що ці мідяні шпильочки дійсно створюють пояс довкола Землі. 400 мільйонів шпильочок, три чверті цаля довгі і грубі на одну третю людського волоса вдержаться в космічних просторах коло 5 років. Вони є на висоті 2 000 миль. Після п'ятьох років вони знищаться і розплинуться в густішій атмосфері. В жовтні 1961-го року пробували подібну висилку шпильочок, але та проба не вдалася.

Республіканці домагаються „холодної і дбайливої переоцінки" космічної програми

Вашинґтон. — Сенатська Республіканська Політична Комісія знов виступає проти плянів уряду і домагається, щоб уряд перевів „холодну і дбайливу оцінку" своєї космічної програми та ствердив, чи воно дійсно треба здійснювати той плян, який проєктує якнайскорше вислати американських астронавтів на Місяць. Республіканці кажуть, що недавні наукові і політичні критики місячної програми уряду президента Кеннеді тепер можуть покликуватися ще і на „лікарські, технічні і соціяльні проблеми", які треба було б вияснити, поки вирішиться, чи дійсно треба вже тепер спішитися з летом до Місяця. Ця заява республіканських політиків є відповіддю на заяву президента Кеннеді з минулого тижня, який обороняв конечність видатків на космічну програму, бо можна передбачати, що СССР старатиметься випередити ЗДА в дослідах над космосом. Президент казав, що республіканці критикують уряд ЗДА, коли СССР має більші успіхи в дослідах над космосом; коли ж деякий час комуністи не повідомляють про нові успіхи, тоді республіканці критикують уряд за те, що забагато видає на досліди над космосом.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 18-го ТРАВНЯ 1963 р.:

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 117, в год. 7-ій веч. в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів, при 33 Іст 7-ма вулиця. Вплачування вкладок від год. 6:30. — Р. Іваницький, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Звичайні місячні збори Б-ва св. Юрія, Відд. 239, від 3-5-ої год. в Укр. Горожанськім Клюбі при 847 N. Franklin. — М. Ковальчук, секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Місячні збори 42-го Відд. в год. 8-ій веч. в УНДомі при 237 Гови Еве. Взиваємо членство Відділу взяти участь в Благословенню кат. каплиці на Союзівці. Коли зголоситься більше членів, зорганізуємо поїздку автобусами. Зголошуватися до п. В. Марущака, тел. 471-6726. — В. Марущак, секр.

НЕДІЛЯ, 19-го ТРАВНЯ 1963 р.:

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 342, в год. 2-ій по пол. в клясі ч. 2 при церкві св. Димитрія в Картереті. — о. П. М., секр.

YONKERS, N.Y. — Збори Т-ва Подільська Січ, Відд. 8, в год. 2-ій по пол. в залі церкви св. Михайла при Chestnut St. На зборах можна набути календарі „Свободи". — Управа

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Б-ва св. Йосафата, 217 Відд. в год. 2-ій по пол. в залі парохіяльній під ч. 305 Hudson Ave. — В. Колданський, секр.

CLEVELAND, Ohio. — Місячні збори С-ва Пресв. Марії, Відд. 112, в церковній залі св. ап. Петра і Павла після 2-ої і 3-ої Сл. Божих. — Анна Шмучок, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Побір вкладок Т-ва Дністер, Відд. 430, в год. 1-3 по пол. в Укр. Клюбі „Тризуб". — О. Вакай, секр.

ПАССАЙК, Н. Дж. — Збори Т-ва ім. І. Франка, Відд. 97, в 2-ій год. по пол. в церковній залі при 45-47 Гопе Ев., Пассейк. — М. Мельник, секр.

ШИКАГО, Ілл. — Місячні збори С-ва Різдва Пресв. Діви Марії, Відд. 259, в год. 1-ій по пол. в церковній залі при 4952 So. Paulina. — П. Трусяк, секр.

ПАЛМЕРТОН, Па. — Збори Б-ва св. о. Миколая, 369 Відд. в год. 5-ій по пол. в церковній залі. Членів місцевих і поза місцевих проситься звертатися у всіх справах до ново вибраного секретаря John Koltonuk, 675 Deleware Ave, Palmerton, Pa.

АСТОРІЯ, Л. Ай., Н. Й. — Місячні збори Б-ва св. о. Миколая, Відд. 5, в год. 5-ій по пол. в церковній залі. — Управа.

СТАМФОРД, Конн. — Важні збори Б-ва Арх. Михаїла, 350 Відд., в год. 2-ій по пол. в УНДомі при 60 Канал вул. — Т. Фінів, секр.

DETROIT, Mich. — Місячні збори Б-ва св. о. Миколая, 175 Відд. в год. 1-ій по пол. в залі УНДому при вул. Мартін. — Ст. П. Крупка, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Місячні збори Т-ва ім. І. Франка, 83 Відд. в год. 12-ій вполудне, в Укр. Горож. Клюбі при 847 Н. Френклін вул. — Ст. Гавриш, секр.

БОФФАЛО, Н. Й. — Місячні збори Б-ва св. о. Миколая, Відд. 127, в год. 11:30 ранку в церковній залі, Фільморе і Онейда вул. Припагадується вкладки мусять бути вплачені до 25-го кожного місяця. — Управа.

ТАРЗАН, ч. 5032. Зловісна тінь!

Після важкого змагу з тигром переможний мавполюд приєднався до своїх компаньйонів.

— Ви є неймовірною людиною, — вигукнув Саттон. — Тепер я є певний того, що ми зможемо жити в цьому фантастичному світі...

Але оптимізм професорів негайно розвіявся, коли шукачі пригод нагло були затемнені гротесковою зловісною тінню!